

KLASA: 602-04/22-03/0018

URBROJ: 355-02-04-24-14

Zagreb, 7. veljače 2024. godine

AKREDITACIJSKA PREPORUKA
Agencije za znanost i visoko obrazovanje
u postupku inicijalne akreditacije
za izvođenje studijskog programa
stručnog diplomskog studija
Psihosocijalno savjetovanje
Veleučilišta Edward Bernays

1. Uvod

Ministarstvo znanosti i obrazovanja dostavilo je Agenciji za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija), 28. studenog 2022. godine, **zahtjev** (KLASA: UP/I-602-04/22-13/00014; URBROJ: 533-04-22-0006, od 25. studenog 2022. godine) **za pokretanje postupka inicijalne akreditacije za izvođenje studijskog programa stručnog diplomskog studija *Psihosocijalno savjetovanje* na Veleučilištu Edward Bernays**. Predloženi studijski program izvodio bi se u sjedištu visokog učilišta, na hrvatskom i engleskom jeziku, u trajanju od dvije godine, a njegovim završetkom stjecalo bi se 120 ECTS bodova. Studij bi se počeo izvoditi u akademskoj godini 2023./2024.. Predviđeni optimalan broj studenata, sukladno podacima iz Elaborata o izvođenju studijskog programa, je 40 studenata. Predloženi stručni naziv koji se stječe završetkom predloženog studija je magistar/ica za psihosocijalno savjetovanje (mag. psych. count.).

U skladu s točkom 3.2. Postupka inicijalne akreditacije za izvođenje studijskog programa (KLASA: 602-04/21-02/0021; URBROJ: 355-02-01-21-0001, od 21. prosinca 2020. godine) (u daljnjem tekstu: Postupak), Akreditacijski savjet je imenovao stručno povjerenstvo sastavljeno od pet članova za provedbu postupka inicijalne akreditacije za izvođenje studijskog programa stručnog diplomskog studija *Psihosocijalno savjetovanje* na Veleučilištu Edward Bernays. U skladu s točkom 3.6. Postupka, stručno je povjerenstvo provelo glavni posjet putem videoveze (*online*) 14. lipnja 2023. godine.

Nakon obavljenog posjeta, stručno je povjerenstvo donijelo završno izvješće koje se temelji na materijalima koje je dostavilo visoko učilište, „*Standardima za vrednovanje kvalitete studijskih programa u postupku inicijalne akreditacije*“ i saznanjima stečenim tijekom posjeta. Pritom je stručno povjerenstvo poštovalo i primjenjivalo Postupak te pravni okvir propisan točkom 1. i 2. Postupka.

Završno izvješće, između ostalog, sadrži detaljnu analizu svakog standarda, preporuke za poboljšanje i ocjenu kvalitete svakog standarda, ocjenu svake teme te zaključnu preporuku stručnog povjerenstva.

Veleučilište Edward Bernays je, 29. rujna 2023. godine, dostavilo Agenciji očitovanje na izvješće stručnog povjerenstva u postupku inicijalne akreditacije stručnog prijediplomskog studija *Primijenjena psihologija* i stručnog diplomskog

studija *Psihosocijalno savjetovanje* (KLASA: 602-04/23-04/730, URBROJ: 251-551-01-23-2264) (u daljnjem tekstu: očitovanje visokog učilišta).

Završno izvješće stručnog povjerenstva, očitovanje visokog učilišta i analiza uvjeta izvođenja iz informacijskog sustava dostavljeni su Akreditacijskom savjetu na donošenje neovisnog stručnog mišljenja o ishodu postupka inicijalne akreditacije u skladu s točkom 3.11. Postupka.

Na temelju izračuna dobivenog po kriterijima određenim u strateškom dokumentu Mreža visokih učilišta, Akreditacijski je savjet, na svojoj 6. sjednici, održanoj 12. listopada 2023. godine, utvrdio da je predloženi studijski program u skladu s navedenim strateškim dokumentom.

Akreditacijski je savjet, a uzimajući u obzir završno izvješće stručnog povjerenstva s ocjenom kvalitete, očitovanje visokog učilišta, podatke o nužnim uvjetima koje visoko učilište treba ispunjavati u postupku inicijalne akreditacije za izvođenje studijskog programa sukladno Zakonu i Pravilniku te izračun o kvantitativnim pokazateljima iz informacijskog sustava, a nakon rasprave o vrednovanom studijskom programu, na svojoj 6. sjednici, održanoj 12. listopada 2023. godine, odlučio da se predmetno očitovanje visokog učilišta dostavi stručnom povjerenstvu te da se od stručnog povjerenstva zatraži obrazloženje odnosno, ukoliko smatraju opravdanim navode visokog učilišta iz očitovanja, izmjena završnog izvješća, a što je u skladu s točkom 3.11. Postupka.

Predmetno očitovanje Veleučilišta Edward Bernays dostavljeno je stručnom povjerenstvu. U skladu sa zahtjevom Akreditacijskog savjeta, stručno povjerenstvo je 8. prosinca 2023. dostavilo Agenciji odgovor na komentare iz očitovanja visokog učilišta (u daljnjem tekstu: odgovor stručnog povjerenstva). Stručno povjerenstvo nije ni u jednom dijelu izmijenilo završno izvješće.

Akreditacijski je savjet, na svojoj 8. sjednici, održanoj 14. prosinca 2023. godine, raspravljao o navedenom predmetu. **Akreditacijski je savjet, na temelju cjelokupne dokumentacije u ovom predmetu, na svojoj 8. sjednici, održanoj 14. prosinca 2023. godine, donio negativno stručno mišljenje.**

2. Mišljenje Akreditacijskog savjeta

Na temelju točke 3.11. Postupka, a u vezi s člankom 20. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09) i Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta („Narodne novine“, broj 24/10), Akreditacijski je savjet Agencije za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Akreditacijski savjet) na svojoj 8. sjednici, održanoj 14. prosinca 2023. godine, donio sljedeće mišljenje:

1. Agenciji za znanost i visoko obrazovanje preporučuje se donošenje akreditacijske preporuke kojom ministru nadležnom za znanost i visoko obrazovanje preporučuje odbijanje zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa stručnog diplomskog studija *Psihosocijalno savjetovanje* koji je predložilo Veleučilište Edward Bernays. Studij bi se izvodio u sjedištu visokog učilišta, na hrvatskom i engleskom jeziku, u trajanju od dvije godine, a njegovim bi se završetkom stjecalo 120 ECTS bodova.

Mišljenje Akreditacijskog savjeta je dostavljeno vrednovanom visokom učilištu koje je imalo pravo podnošenja pisanog prigovora u roku od 15 dana od dana primitka mišljenja u skladu s točkom 3.12. Postupka.

Vrednovano visoko učilište nije iskoristilo mogućnost podnošenja prigovora u navedenom roku.

3. Završno izvješće stručnog povjerenstva s ocjenom kvalitete i preporukama za unapređenje kvalitete

Na temelju činjenica utvrđenih u postupku inicijalne akreditacije za izvođenje ovog studijskog programa razine kvalitete po temama su ocijenjene sljedećim ocjenama:

Ocjena razine kvalitete po temama			
Naziv teme	Nije provedeno	Djelomično provedeno	U cijelosti provedeno
I. Ishodi učenja	X		
II. Studijski program	X		
III. Nastavni proces i podrška studentima		X	
IV. Resursi	X		

Nadalje, stručno je povjerenstvo ocijenilo svaki standard unutar teme. Ocjena kvalitete svakog standarda u postupku inicijalne akreditacije za izvođenje ovog studijskog programa sadržana je u završnom izvješću stručnog povjerenstva uz analizu stručnog povjerenstva i preporuke za poboljšanje. Također, stručno je povjerenstvo unutar dane analize procijenilo (unutar pojedinog standarda gdje je to primjenjivo) i jesu li ispunjeni uvjeti propisani Pravilnikom o sadržaju dopusnice i uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta („Narodne novine“, broj 24/10) (u daljnjem tekstu: Pravilnik) te drugim provedbeni propisima iz točke 1. Postupka, uključujući, između ostalog, dokument Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: ESG).

Povezano s navedenim, stručno povjerenstvo je utvrdilo značajne nedostatke u ispunjavanju propisanih nužnih uvjeta za izvođenje predloženog studijskog programa u sljedećim temama i standardima:

a) Tema I. koja se odnosi na Ishode učenja koju je stručno povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, unutar koje je i **standard 1.3. kojim se procjenjuje jesu li predviđeni ishodi učenja studijskog programa u skladu s kompetencijama koje student treba steći završetkom studija** ocijenjen s ocjenom

kvalitete *Nije provedeno*, a koji su usko povezani s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točki 3., 4., 7. i 9. Pravilnika te standarda 1.2. ESG-ja.

Naime, stručno povjerenstvo je u završnom izvješću u bitnom utvrdilo kako su izostavljene važne EFPA smjernice koje donosi EuroPsy (European Certificate in Psychology), iako je visoko učilište navelo da je predloženi stručni studij usklađen sa zahtjevima struke i međunarodnim standardima i pritom se referiralo na relevantne stručne/strukovne organizacije (tj. EFPA, APA). Stručno povjerenstvo smatra bitnim uzeti u obzir da profil „stručnog specijalista psihosocijalnog savjetovanja“ blisko odgovara drugoj fazi studijskih programa stručne psihologije koja je opisana u EuroPsy 2021. Ta faza priprema studente za daljnje doktorsko usavršavanje ili zapošljavanje u psihološkoj struci, sa specijalizacijom za područja kao što su klinička ili zdravstvena psihologija. Kako bi se osigurala sveobuhvatna usklađenost, ključno je pratiti smjernice i standarde iz EuroPsy, koji utvrđuju minimalne uvjete za stručno obrazovanje psihologa. EuroPsy naglašava razvoj kompetencija na individualnoj, grupnoj i društvenoj razini, budući da će djelatnost psihologa možda biti u tim područjima. Stručno povjerenstvo je, nadalje, u završnom izvješću obrazložilo razloge zbog kojih predloženi studijski program nije u skladu s Zakonom o psihološkoj djelatnosti („Narodne novine“, broj 98/19, 18/22) s obzirom da osobe koji bi završile stručni studij psihologije nikada ne bi mogle ostvariti pravo na obavljanje psihološke djelatnosti jer predmetni Zakon izričito zahtijeva završavanje sveučilišnog studija. Slijedom navedenog, stručno povjerenstvo zaključuje kako predviđeni ishodi učenja studijskog programa nisu usklađeni s nacionalnim i međunarodnim preporukama. Također, stručno povjerenstvo smatra kako bi visoko učilište trebalo priložiti dokaze koji pokazuju kako se predloženi profil „stručnog specijalista za psihosocijalno savjetovanje“ razlikuje od zanimanja psihologa pripremljenog za zapošljavanje u određenim područjima psihologije, kao što su klinička ili zdravstvena psihologija; te na koji način unapređuje to zanimanje. Ta razlika ključna je kako bi se otklonila potencijalna ograničenja koja nameće postojeći zakonodavni okvir.

b) Tema II. koja se odnosi na Studijski program koju je stručno povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, unutar koje je **standard 2.1. kojim se procjenjuje je li jasno obrazložena opravdanost pokretanja novog studijskog programa u odnosu na gospodarske i društvene potrebe, što se odražava i kroz veličinu upisne kvote** ocijenjen s ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, a koji je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 7. i 9. Pravilnika te standarda 1.2. i 1.9. ESG-ja.

Naime, stručno povjerenstvo je u završnom izvješću u bitnom utvrdilo kako visoko učilište u svom prijedlogu nije uspjelo ponuditi uvjerljive dokaze da bi se navedeni stručnjaci trebali obrazovati na veleučilišnim, a ne sveučilišnim ustanovama. Visoko učilište opravdava pokretanje studijskog programa tako što u Elaboratu navodi da u Republici Hrvatskoj ne postoji studij *primijenjene psihologije* ni na prijediplomskoj ni na diplomskoj razini, izuzev sveučilišnih programa psihologije. Međutim, stručno povjerenstvo smatra važnim napomenuti da ta izjava može navesti na pogrešan trag, jer pretpostavlja da sveučilišni programi psihologije u Hrvatskoj, a ni drugdje, nisu primijenjeni. Stručno povjerenstvo ističe kako, zapravo, mnogi sveučilišni programi iz psihologije teže uspostavljanju ravnoteže između osnovnog i primijenjenog obrazovanja. Iako su više usredotočeni na znanstveno obrazovanje na prijediplomskoj razini, većina sveučilišnih programa iz psihologije također pruža opsežno primijenjeno obrazovanje, po preporukama raznih nacionalnih i međunarodnih udruga i odbora. Štoviše, stručno povjerenstvo navodi kako je općeprihvaćeno da praksa iz stručne psihologije zahtijeva obrazovanje na

sveučilišnoj razini u okviru modela znanstvenik-praktičar. Visokom učilištu je cilj odgovoriti na sve veću potražnju za uslugama vezanima za mentalno zdravlje tako što predlaže diplomski program *Psihosocijalno savjetovanje*. Taj program trebao bi osposobiti stručnjake koji „imaju čvrstu podlogu u potrebnim teorijskim znanjima, kompetencijama usmjerenima praktičnom radu, te radu na osobnom rastu i razvoju, kako bi bili zaokruženi, odgovorni i samostalni praktičari psihosocijalnog savjetovanja“ (Elaborat, str. 19 i 155, ponovljeni tekst, op. prev.). Stručno povjerenstvo, slijedom navedenog zaključuje kako je, onako kako je opisan, taj profil usklađen s profilom stručnog psihologa.

Također, **stručno povjerenstvo je standard 2.4. kojim se procjenjuje je li sadržaj studijskog programa (kurikul) znanstveno/stručno utemeljen te usporediv sa srodnim programima u inozemstvu** ocijenilo s ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, a koji je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 4. i 7. Pravilnika te standarda 1.2. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću utvrdilo kako je, što se tiče sadržaja studijskog programa, nastavni plan i program ovog programa usko usklađen s postojećim diplomskim programima iz područja kliničke / savjetodavne psihologije i psihoterapije koji se nude na sveučilištima u Hrvatskoj i u inozemstvu. Stručno povjerenstvo smatralo je važnim naglasiti da uključivanje uvjeta „osobne psihoterapije“, koji se sastoji od tri kolegija, iako nije u potpunosti bez presedana, nije primjetno u većini diplomskih programa. Taj uvjet mogao bi biti predmetom kontroverze zbog etičkih pitanja koja otvara.

Osim navedenog, stručno povjerenstvo je **standard 2.5. kojim se, ako je riječ o studijskom programu čijim se završetkom stječe pravo pristupa reguliranoj profesiji, procjenjuje je li usklađen s nacionalnim i europskim propisima te preporukama nacionalnih i međunarodnih strukovnih organizacije** ocijenilo ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, a koji su usko povezani s ispunjavanjem uvjeta iz članka 19. Pravilnika te standarda 1.2. i 1.9. ESG-ja.

Naime, stručno povjerenstvo smatra važnim napomenuti da se ovaj program primarno usredotočuje na obrazovanje iz stručne psihologije, što je vidljivo u predviđenim ishodima učenja i nastavnom planu i programu. U Hrvatskoj i brojnim europskim zemljama područje psihologije, a posebice primijenjene psihologije, regulirana je profesija koja zahtijeva obrazovanje unutar sveučilišnih institucija, a ne na veleučilištima. Stoga stručno povjerenstvo smatra kako sadašnji program nije u skladu s nacionalnim i međunarodnim preporukama navedenima za obrazovanje psihologa. Visoko učilište pokušava riješiti ovaj problem pozivajući se na preporuke nacionalnih i međunarodnih društava za psihoterapiju. Međutim, s obzirom na to da program nosi naziv „psihosocijalno savjetovanje“, stručno povjerenstvo smatra neophodnim osigurati njegovu usklađenost s preporukama psiholoških tijela i stručnih akreditacijskih društava u Hrvatskoj i Europi.

c) Tema IV. koja se odnosi na Resurse koju je stručno povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, unutar koje je **standard 4.4. kojim se procjenjuje osiguravaju li knjižnica i njezina opremljenost te pristup dodatnih sadržajima dostupnost literature i knjižničnih usluga za potrebe kvalitetna studiranja i kvalitetne stručne i/ili znanstvene djelatnosti** ocijenilo ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, a koji je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 15. stavka 1. točke 2. i članka 16. stavka 1. točke 10. Pravilnika te standarda 1.6. ESG-ja.

Naime, stručno povjerenstvo je u završnom izvješću navelo kako su sadašnji knjižnični resursi nedostadni za ispunjavanje obrazovnih zahtjeva diplomskog programa. Stručno povjerenstvo smatra izrazitim ograničenjem nemogućnost pristupa međunarodnim znanstvenim časopisima iz područja psihološke znanosti i primijenjene psihologije koji je ključan za informiranje o najnovijim dostignućima, teorijama i rezultatima istraživanja iz tog područja. Navedeni nedostatak smatra se značajnim i za nastavnike i za studente s obzirom na to da im je ograničena mogućnost provođenja opsežnih i suvremenih istraživanja. Ako nemaju pristup navedenim časopisima, nastavnici i studenti su ograničeni isključivo na knjige i udžbenike koji ne nude uvijek najnovije i najiscrpnije informacije.

Osim navedenog, stručno povjerenstvo je **standard 4.5. kojim se procjenjuje osigurava li visoko učilište potrebna financijska sredstva za organizaciju rada i kvalitetnu provedbu planiranog studijskog programa** ocijenilo ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, a koji je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 15. stavka 1. točke 4. Pravilnika te standarda 1.6. ESG-ja.

Naime, stručno povjerenstvo je u završnom izvješću u bitnom utvrdilo kako nedostaje izračun tj. procjena potencijalnih troškova povezanih s pokretanjem novih studija iz područja psihologije u nadolazećem razdoblju. Nedostaje detaljna analiza operativnih troškova koji će nastati uslijed pokretanja novih studija, a koja bi trebala sadržavati detaljan prikaz predviđenih troškova, uključujući plaće nastavnika, administrativne troškove, razvoj infrastrukture, nastavne materijale, laboratorijski i učionički prostor, te sve druge povezane troškove. Nema dostupnih informacija o izvorima financiranja kako postojećih tako i predviđenih studijskih programa, uključujući omjer prihoda koji pristižu od školarina, programa cjeloživotnog obrazovanja i drugih spomenutih izvora, kako za postojeće tako i za nove studijske programe.

Dodatno, stručno povjerenstvo je utvrdilo određene nedostatke i u sljedećim standardima:

a) standard 1.4. kojim se procjenjuje jesu li predviđeni ishodi učenja predmeta usklađeni s predviđenim ishodima učenja studijskog programa stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 3. i 4. Pravilnika te standarda 1.2. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću navelo kako je visoko učilište predočilo matricu povezivanja ishoda učenja studijskog programa s odgovarajućim kolegijima koji pokrivaju svaki pojedinačni ishod. Međutim, u analizi nedostaje jedan ključan aspekt: usklađenost predviđenih ishoda učenja kolegija sa sveukupnim predviđenim skupovima učenja studijskog programa. Nadalje, iz predočenih dokaza stručnom povjerenstvu nije jasno kako su točno metode poučavanja i ocjenjivanja usklađene s predviđenim ishodima učenja svakog kolegija i, posljedično, s ukupnim predviđenim ishodima učenja studijskog programa.

b) standard 2.2. kojim se procjenjuje je li studijski program prošao odgovarajući interni proces osiguravanja kvalitete i je li formalno odobren unutar visokog učilišta te je li je predviđeno njegovo kontinuirano unapređivanje stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 18. stavka 1. točke 2. Pravilnika te standarda 1.2. i 1.9. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću navelo kako nije dobilo na uvid podatke iz istraživanja s obzirom da je visoko učilište navelo da je „provelo kvalitativno istraživanje među potencijalnim poslodavcima budućih diplomiranih studenata predloženog studijskog programa te je s rezultatima provedenog istraživanja uskladilo sadržaj i koncept studijskog programa“. Osim navoda iz Elaborata da je „Upravno vijeće Veleučilišta donijelo Odluku kojom se prihvaća prijedlog dekana o pokretanju postupka izrade Elaborata za inicijalnu akreditaciju“, stručnom povjerenstvu nisu bile dostupne nikakve druge informacije o tijeku postupka odobrenja studijskog programa.

c) standard 2.3. kojim se procjenjuje sadržaj studijskog programa (kurikul) je li je koherentan i omogućava li studentima neometano napredovanje kroz studij te postizanje svih predviđenih ishoda učenja stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 4. Pravilnika te standarada 1.2. i 1.4. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću istaknulo da unatoč sljedećem navodu iz Elaborata „[i]ako je dominantno utemeljen u znanosti psihologije, program je interdisciplinarnog karaktera“ te da se „[t]akvim pristupom stvara u hrvatskom kontekstu novi profil profesionalnog pomagača“ (str. 151 i 163, ponovljeni tekst, op. prev.) ostaje nejasno kako ova strategija doprinosi razvoju stručnog profila koji se razlikuje od *primijenjenog* psihologa. Mnogi diplomski programi iz područja kliničke psihologije obično pokrivaju sličan temeljni kurikulum. Kao što je već spomenuto u završnom izvješću, stručno povjerenstvo smatra da su nastavni plan i program i ishodi učenja predloženoga studijskog programa prvenstveno usmjereni na obrazovanje stručnih psihologa, pretežno unutar područja mentalnog zdravlja, no uključujući i druga područja. Stručno povjerenstvo smatralo je vrijednim napomenuti da se, unatoč nazivu programa „psihosocijalno savjetovanje“, čini da obrazovanje izrazito naglašava usvajanje psihoterapijskih teorija i vještina. To je vidljivo, primjerice, kod naziva kolegija „Osnove psihoterapije i savjetodavnog rada“, kojem se u nastavnom planu i programu savjetovanje spominje jedino u naslovu. Kako bi se riješili ovi problemi, stručno povjerenstvo smatra važnim da visoko učilište pruži dodatna pojašnjenja o tome kako se njihov program razlikuje od postojećih programa *primijenjene* psihologije, posebice u smislu stručnog profila koji se razvija. Osim toga, stručno povjerenstvo smatra da bi revizija studijskog programa ili jasnije usklađivanje između naziva programa i njegova sadržaja pomoglo otkloniti svaku zabunu ili pogrešno tumačenje. Stručno povjerenstvo zaključuje kako bi, na taj način, budući studenti i dionici mogli točnije razumjeti fokus i ciljeve programa.

d) standard 2.6. kojim se procjenjuje je li raspodjela ECTS bodova u skladu s predviđenim stvarnim studentskim opterećenjem stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 5. Pravilnika te standarada 1.2. ESG-ja.

Naime, iz dostavljene dokumentacije stručnom povjerenstvu nije bilo jasno kako opterećenje vezano uz pojedine aktivnosti studiranja doprinosi konačnom izračunu ECTS bodova na svakom kolegiju.

e) standard 2.7. kojim se procjenjuje je li studentska praksa sastavni dio studijskog programa stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 4. Pravilnika te standarada 1.2. ESG-ja.

Naime, iz dostavljene dokumentacije, a s obzirom na ciljeve programa, stručnom povjerenstvu nije bilo jasno zašto je praksa ograničena isključivo na „psihijatrijske klinike“.

f) standard 3.1. kojim se procjenjuje jesu li uvjeti upisa na studijski program jasno definirani i transparentni i osiguravaju li potrebno predznanje studenata stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem standarada 1.4. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću istaknulo kako Elaborat nije dovoljno jasan po pitanju težine svakog elementa u postupku rangiranja kandidata. Nedostaju detalji i pojašnjenja uvjeta za kandidate koji su završili ekvivalentne studijske programe prije uvođenja bolonjskog sustava. Razlikovni ispiti objašnjeni su ukratko, a navode se kolegiji kao što su opća psihologija, biologija psihologije, razvojna psihologija, psihologija ličnosti i psihopatologija. Međutim, stručno povjerenstvo smatra da bi bilo korisno da visoko učilište pruži opsežnije informacije o sadržaju i uvjetima za ove razlikovne ispite. Visoko učilište navodi da je optimalan broj studenata 40. Iako se ovaj broj također temelji na zahtjevima tržišta rada, specifične potrebe tržišta rada nisu opisane. Također, stručno povjerenstvo navodi kako visoko učilište za drugu godinu studijskog programa planira povećati broj studenata na 80, ali nema dokaza o dostupnosti prostora i nastavnog osoblja koje bi podržalo takvo povećanje.

g) standard 3.2. kojim se procjenjuje osiguravaju li planirane nastavne metode poučavanje usmjereno na studente i postizanje svih predviđenih ishoda učenja stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 4. Pravilnika te standarada 1.3. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću istaknulo kako Elaborat navodi mogućnost ponude poslijepodnevne nastave za izvanredne studente. Međutim, ostaje nejasno hoće li se određeni kolegiji održavati dva puta dnevno, tijekom jutra i poslijepodne. Kad je riječ o kliničkoj praksi, u Elaboratu se navodi da će se ona odvijati u psihijatrijskim klinikama u Hrvatskoj i inozemstvu. Međutim, stručnom povjerenstvu nije jasno obrazloženo zašto je praksa ograničena na psihijatrijske klinike, s obzirom na predviđene ishode učenja studijskog programa. Nadalje, opis internog sustava BEduce ograničen je na njezinu funkciju IT platforme za snimanje nastave i administrativne aspekte kao što su pohađanje nastave, prijava ispita, rezultati i ocjene. Elaborat ne daje informacije o potencijalu BEduce kao platforme za e-učenje. Stručno povjerenstvo smatra da bi za visoko učilište bilo korisno proširiti značajke i mogućnosti BEduce, primjerice uključiti interaktivne elemente kao što su kvizovi, chat, ankete, primjeri, prikupljanje studentskih zadataka, povratne informacije nastavnika i individualizirana izvješća studenata. Osim toga, stručnom povjerenstvu nisu pruženi dokazi da su komponente e-učenja integrirane u ponuđene nastavne planove i programe, a taj aspekt trebao bi se razriješiti kako bi se osigurao sveobuhvatan pristup digitalnom učenju i podrška uključenosti studenata.

h) standard 3.3. kojim se procjenjuje dokazuje li visoko učilište da je osigurana odgovarajuća podrška budućim studentima stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 4. Pravilnika te standarada 1.3. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću navelo kako nisu predloženi dokazi o širem pristupu relevantnim digitalnim izvorima iz područja psihologije.

i) standard 3.4. kojim se procjenjuje je li predviđeno objektivno i dosljedno vrednovanje i ocjenjivanje studentskih postignuća kako bi se osiguralo stjecanje svih predviđenih ishoda učenja stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 4. Pravilnika te standarda 1.3. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću istaknulo kako nedostaje analiza usklađenosti predviđenih ishoda učenja na razini kolegijâ s ukupnim predviđenim ishodima učenja studijskog programa. Stručnom povjerenstvu nije, stoga, potpuno jasno je li vrednovanje ishoda učenja usklađeno s predviđenim ishodima učenja ili su potrebne izmjene. Nadalje, u Elaboratu se ne navode konkretne prilagodbe strategija vrednovanja i ocjenjivanja za studente s invaliditetom.

j) standard 4.1. kojim se procjenjuje osigurava li visoko učilište odgovarajuće nastavničke kapacitete za realizaciju studijskog programa i stjecanje predviđenih ishoda učenja ocijenjen je s ocjenom kvalitete *Nije provedeno*, a koji su usko povezani s ispunjavanjem uvjeta iz članka 15. stavka 1. točke 3. Pravilnika te standarda 1.5. ESG-ja.

Naime, stručno povjerenstvo je u završnom izvješću u bitnom utvrdilo kako iz Tablice 3 proizlazi da postoji značajna neusklađenost u raspodjeli nastavnog opterećenja među nastavnim osobljem, u rasponu od samo 10 sati do čak 205 sati na diplomskom programu, što stvara zabrinutost o sveukupnoj kvaliteti nastave. Iako su članovi uprave izrazili spremnost za zapošljavanje novih nastavnika nakon što steknu potrebne kvalifikacije, nije izvjesno hoće li nastavnici te kvalifikacije steći u roku od nekoliko godina, a ne postoji plan kako bi uprava riješila situaciju ako ne steknu potrebne kvalifikacije na vrijeme. Stručno povjerenstvo je nadalje navelo kako dodatnim problemom vrijednim pažnje smatra neusklađenost između istraživačke i stručne kvalificiranosti određenih članova nastavnog osoblja i kolegija koje bi trebali predavati. Ta razlika može naštetiti ukupnoj kvaliteti podučavanja, kao što je prikazano u slučaju „Gestalt psihoterapije“ (nema dokaza o specifičnoj stručnosti dodijeljenog člana nastavnog osoblja). Osim navedenog, stručno povjerenstvo je utvrdilo kako velika većina nastavnika zaposlenih na visokom učilištu nema ni znanstvenih ni stručnih publikacija u posljednjih pet godina. Dodatno, nekoliko članova nastavnog osoblja uopće nema publikacija. Stručno povjerenstvo zaključuje kako taj nedostatak recentnih znanstvenih rezultata izaziva zabrinutost oko aktualnosti i relevantnosti znanja i stručnosti koje ti pojedinci prenose.

k) standard 4.3. kojim se procjenjuje jesu li prostor, oprema i cjelokupna infrastruktura (učionice, laboratoriji, knjižnica i sl.) odgovarajući za provedbu studijskog programa i osiguravaju postizanje predviđenih ishoda učenja stručno je povjerenstvo ocijenilo ocjenom kvalitete *Djelomično provedeno* te je usko povezan s ispunjavanjem uvjeta iz članka 15. stavka 1. točke 2. i članka 16. stavka 1. točke 10. Pravilnika te standarda 1.6. ESG-ja.

Naime, stručno je povjerenstvo u završnom izvješću utvrdilo kako sadašnja infrastruktura visokog učilišta uključuje odgovarajući broj učionica s dovoljno prostora za izvođenje studijskog programa. Međutim, s obzirom na usmjerenost programa na primijenjene i iskustvene metode, stručno povjerenstvo smatra kako bi korištenje namjenske kliničko-akademske ustanove uvelike povećalo njegovu učinkovitost. Takva ustanova imala bi višestruku svrhu, uključujući promatranje savjetovanja, obuku u vještinama savjetovanja i bila bi prostor za strogo nadziranu praksu. Kada bi visoko učilište imalo takvu ustanovu koja je posebno projektirana za ove aktivnosti,

studenti bi imali priliku uključiti se u praktična iskustva učenja iz prve ruke u kontroliranom i podržanom okruženju. Kliničko-akademska ustanova omogućila bi studentima promatranje stvarnih sastanaka sa savjetovanja, što bi im omogućilo da steknu dragocjene uvide u dinamiku interakcija s klijentima i primjenu teorijskih koncepata u praksi. Nadalje, stručno povjerenstvo smatra kako bi se time osiguralo kontrolirano okruženje za studentsku praksu u kojem bi usavršavali svoje vještine savjetovanja pod strogim nadzorom kvalificiranih stručnjaka. Takvo proširenje ne samo da bi poboljšalo aspekt iskustvenog učenja u studijskom programu, već bi bilo i doprinos ukupnoj kvaliteti obrazovanja. Studenti bi imali priliku premostiti jaz između teorije i prakse u strukturiranom i sveobuhvatnom okruženju, što bi ih učinkovitije pripremilo za buduću karijeru u savjetovanju ili srodnim područjima.

Detaljna analiza navedenih standarada uz preporuke za poboljšanje sadržana je u završnom izvješću stručnog povjerenstva koji je sastavni dio ove Akreditacijske preporuke.

4. Završna preporuka stručnog povjerenstva

Ocjenjujući ukupnu kvalitetu predloženog studijskog programa, stručno je povjerenstvo donijelo zaključnu preporuku da se predloženi studijski program ne prihvati što je u skladu s točkom 3.8. Postupka. Naime, stručno povjerenstvo je sažeto navelo i obrazložilo četiri glavna razloga za navedenu odluku kako slijedi:

1. Stručni profil: Visokom učilištu je cilj uspostaviti diplomski studijski program *Psihosocijalno savjetovanje* kako bi odgovorilo na rastuću potražnju za uslugama mentalnog zdravlja. Cilj programa jest osposobiti stručnjake koji posjeduju čvrste temelje u teoretskom znanju, praktičnim kompetencijama te osobnom rastu i razvoju. Ovaj opis usko je usklađen s profilom stručnog psihologa. Opravdanost pokretanja ovog programa temelji se na nepostojanju programa *primijenjene psihologije* na prijediplomskom i diplomskom studiju u Republici Hrvatskoj, izuzev sveučilišnih programa psihologije. Međutim, ta tvrdnja pretpostavlja da sveučilišni programi psihologije, kako u Hrvatskoj tako i drugdje, ne uključuju primijenjeno obrazovanje. U stvarnosti, mnogi sveučilišni programi psihologije teže uspostavljanju ravnoteže između temeljnog i primijenjenog obrazovanja. Stavljaju veći naglasak na znanstveno osposobljavanje na prijediplomskoj razini, dok istovremeno pružaju značajnu primijenjenu obuku, prema preporukama raznih nacionalnih i međunarodnih tijela i udruga. Nadalje, opće je poznato da primjena stručne psihologije zahtijeva obuku na sveučilišnoj razini, po modelu znanstvenik-praktičar. Predlagatelj programa priznaje postojanje brojnih diplomskih programa iz psihologije. Ako postoji potražnja za većim brojem stručnih psihologa, nema nepobitnih dokaza koji upućuju na to da bi to obrazovanje trebala provoditi veleučilišta, a ne sveučilišta. U Elaboratu se navodi da je, iako je predloženi studijski program primarno ukorijenjen u psihološkoj znanosti, on interdisciplinarne prirode, što dovodi do stvaranja novog stručnog profila u hrvatskom kontekstu. Međutim, nejasno je kako taj interdisciplinarni pristup pridonosi razvoju stručnog profila koji se razlikuje od razvoja profila *primijenjenog* psihologa. Mnogi diplomski programi iz kliničke ili savjetodavne psihologije obično obuhvaćaju sličan temeljni kurikulum, koji uključuje temeljne, primijenjene i interdisciplinarne kolegije. Sadašnjem prijedlogu nedostaje pojašnjenje o tome kako se studijski program razlikuje od postojećih programa *primijenjene* psihologije, osobito u pogledu stručnog profila koji se razvija.

2. Regulatorni uvjeti: Program navodi svoju usklađenost s uvjetima Europske udruge za psihoterapiju (European Association of Psychotherapy – EAP) i Europske udruge za savjetovanje (European Association for Counselling – EAC). Međutim, predviđeni stručni profil „stručnog specijalista psihosocijalnog savjetovanja“ usklađeniji je s drugom fazom studijskih programa stručne psihologije koji su navedeni u EuroPSY 2021. Neophodno je pridržavati se EuroPsy smjernica i standarda kako bi se osigurala sveobuhvatna usklađenost sa strukom. Osim toga, hrvatsko zakonodavstvo propisuje da je pravo na bavljenje psihološkom djelatnošću uvjetovano završenim prijediplomskim i diplomskim studijem psihologije na sveučilištu ili posjedovanjem priznatih inozemnih stručnih kvalifikacija. Predloženi program ne zadovoljava te propise, što izaziva zabrinutost zbog stvaranja lažnih očekivanja među budućim studentima i moguće deregulacije tržišta *primijenjene* psihologije.

3. Institucionalni resursi: Visoko učilište suočeno je s nekoliko izazova u pogledu svog nastavnog osoblja. Primjetan je nesrazmjer u raspodjeli nastavnog opterećenja među članovima nastavnog osoblja, pri čemu neki imaju znatno više odnosno manje sati nastave. Ova neravnoteža otvara pitanja ukupne kvalitete nastave. Tijekom posjeta visokom učilištu, članovi uprave ispitani su o udjelu nastavnih sati po nastavniku te su izrazili namjeru zapošljavanja novih nastavnika nakon što steknu potrebne kvalifikacije. Međutim, neizvjesno je u kojem se vremenskom okviru trebaju steći te kvalifikacije, a nema ni plana za rješavanje situacije ako netko pravovremeno ne stekne tražene kvalifikacije. Još jedan značajan problem je neusklađenost između istraživačke i stručne specijalizacije pojedinih članova nastavnog osoblja i kolegija koje bi trebali predavati. Ta razlika može ugroziti ukupnu kvalitetu nastave i ometati iskustvo studiranja. Nadalje, većina nastavnika angažiranih na visokom učilištu nije objavila nijedan znanstveni ili stručni rad u posljednjih pet godina. Taj nedostatak recentnih znanstvenih rezultata izaziva zabrinutost oko aktualnosti i relevantnosti znanja i stručnosti koje prenose ovi članovi nastavnog osoblja. Za članove nastavnog osoblja ključno je da prate najnovija dostignuća u svom području kako bi studentima pružili suvremeno i sveobuhvatno obrazovanje. Nepostojanje namjenske kliničko-akademske ustanove još je jedno ograničenje. S obzirom na usmjerenost programa na primijenjene i iskustvene metode, kliničko-akademska ustanova uvelike bi povećala njegovu učinkovitost. Takva ustanova koristila bi se u razne svrhe, uključujući promatranje savjetovanja, nastavu u vještinama savjetovanja i pružanje prostora za praksu pod strogim nadzorom. Studentima bi se osiguralo kontrolirano okruženje za praksu i usavršavanje vještina savjetovanja pod vodstvom kvalificiranih stručnjaka. Uključivanje kliničko-akademske ustanove ne samo da bi poboljšalo aspekt iskustvenog učenja studijskog programa, već bi doprinijelo i ukupnoj kvaliteti obrazovanja, premošćivanjem jaza između teorije i prakse. Osim toga, knjižnični resursi visokog učilišta nisu dovoljni za ispunjavanje uvjeta diplomskog programa. Posebno zabrinjava nedostatak pristupa međunarodnim znanstvenim časopisima iz područja psihološke znanosti i primijenjene psihologije. To ograničenje značajno sputava sposobnost nastavnog osoblja i studenata da provode sveobuhvatne i suvremene studije i istraživanja. Pristup međunarodnim znanstvenim časopisima ključan je za informiranje o najnovijim dostignućima, teorijama i otkrićima istraživanja iz tog područja. Bez pristupa ovim časopisima, osoblje i studenti ograničeni su na oslanjanje isključivo na knjige i udžbenike, koji ne pružaju uvijek najnovije i najdetaljnije informacije potrebne za podrobno istraživanje.

4. Financijska spremnost: Iako se čini da je uprava vrlo predana pokretanju novog studijskog programa, nejasno je koliko je visoko učilište dobro pripremljeno za ispunjavanje financijskih obaveza i učinkovitu raspodjelu resursa. Ne postoji

sveobuhvatna procjena potencijalnih troškova povezanih s pokretanjem i održavanjem novog studijskog programa, koja uključuje raščlambu predviđenih troškova kao što su plaće nastavnika, administrativni troškovi, razvoj infrastrukture, nastavni materijali, kliničke i nastavne prostorije i svi drugi relevantni rashodi. Nadalje, nema informacija o izvorima financiranja postojećih studijskih programa i studijskih programa u planu, uključujući udio prihoda od školarina, programa cjeloživotnog obrazovanja i drugih navedenih izvora, kako za postojeće, tako i za nove studijske programe.

Detaljnija obrazloženja i preporuke mogu se pronaći u opisu vrednovanja pojedinog standarda u završnom izvješću.

Stručno se povjerenstvo u **odgovoru stručnog povjerenstva** osvrnulo i na glavne probleme studijskog programa i na glavne točke, odnosno navode iz očitovanja visokog učilišta. Pritom se napominje kako se visoko učilište u svom očitovanju referiralo samo na analizu standarda **1.3., 1.4., 2.1., 2.2., 2.3., 3.4., 4.1. i 4.5. (ukupno 8 standarada)**, dok na analizu ostalih standarda nije. Stručno povjerenstvo je u svom očitovanju potvrdilo svoje stavove izrečene u završnom izvješću o predmetnim standardima te je **ostalo kod svog izvješća koje nije izmijenilo ni u jednom njegovom dijelu. Dodatno očitovanje je sastavni dio završnog izvješća.**

5. Zaključak

Slijedom svega prethodno navedenog, a temeljem cjelokupne dokumentacije u ovom predmetu, Akreditacijski je savjet, iz gore navedenih razloga, utvrdio kako Veleučilište Edward Bernays ne ispunjava propisane nužne uvjete za izvođenje predloženog studijskog programa te je iz svih gore navedenih razloga, a u skladu s točkom 3. 11. Postupka, donio neovisno stručno mišljenje o ishodu postupka inicijalne akreditacije za izvođenje predloženog studijskog programa kako je navedeno u točki 2. ove Akreditacijske preporuke.

U skladu s navedenim, a na temelju članka 20. stavka 6. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09) te uz prethodno mišljenje Akreditacijskog savjeta, doneseno na 8. sjednici, održanoj 14. prosinca 2023. godine, Agencija za znanost i visoko obrazovanje preporuča ministru nadležnom za znanost i visoko obrazovanje:

1. Odbijanje zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa stručnog diplomskog studija *Psihosocijalno savjetovanje* koji je predložilo Veleučilište Edward Bernays. Studij bi se izvodio u sjedištu visokog učilišta, na hrvatskom i engleskom jeziku, u trajanju od dvije godine, a njegovim bi se završetkom stjecalo 120 ECTS bodova.

ravnateljica

izv. prof. dr. sc. Danijela Horvatek Tomić

Dostaviti:

1. Ministarstvo znanosti i obrazovanja,
n/p ministra, prof. dr. sc. Radovana Fuchsa, Donje Svetice 38, Zagreb,
2. Veleučilište Edward Bernays,
n/p dekana, izv. prof. dr. sc. Damira Jugo, prof. struč. stud., Ulica grada Vukovara 23,
Zagreb,
3. Pismohrana, ovdje.

